

Examenverslag van bedrijfseconomie havo, tweede tijdvak 2021

Beste leerling,

In dit examenverslag voor leerlingen proberen we een zo goed mogelijk antwoord te geven op de volgende vraag: *In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus behandelde kennis & vaardigheden?*

Om een zo duidelijk mogelijk verslag te maken, hebben we de vragen onderverdeeld in 4 categorieën.

- I. Algemene (niet vak gerelateerde) kennis & vaardigheden
- II. Alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag
- III. Een-stapje-extra-vraag.
- IV. Niet voorgekomen in de cursus

De eerste categorie doet een beroep op algemene basisvaardigheden, welke we bekend veronderstellen. Categorie II en III zijn vragen die op te lossen zijn met de kennis en vaardigheden die je op de cursus geleerd hebt. De laatste categorie vragen is op de cursus niet aan bod gekomen. In *bijlage 1*, achteraan dit document, vind je een nadere toelichting van deze categorieën.

Het is belangrijk om te beseffen dat deze categorieën niets zeggen over de moeilijkheidsgraad van een vraag. Een vraag die rechtstreeks op te lossen valt met kennis en vaardigheden uit de cursus (categorie II) kan best een pittigere opgave zijn dan een vraag die niet is voorgekomen tijdens de cursus (categorie IV).

Mocht je vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit examenverslag, dan horen we dit uiteraard heel graag! Je mag ons hier altijd over mailen op info@sslleiden.nl.

Met vriendelijke groet,

Hans Huibregtse

opgave	vraag	aantal punten	categorie vraag	toelichting categorie keuze:
1	1	3	IV	Niet voorgekomen op de cursus: Het ontslagrecht is niet behandeld tijdens de cursus, omdat dit grotebakstof is. Je had hier aan het woord 'functioneren' kunnen beredeneren dat type II ging over gedragingen die vaker voorkomen. Type III ging juist over eenmalige ongepaste gedragingen, wat je kon herkennen aan de woorden 'op staande voet'. De overige redenen kon je vervolgens bij type I plaatsen.
	2	2	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Algemene beredeneervaardigheden. In het 'Stappenplan examensom' is besproken dat het belangrijk is om het woordje 'per' in de tekst te markeren. Aan dit woordje had je kunnen zien dat er per leeftijdsgroep evenveel mensen ontslagen werden. Vervolgens kon je met deze informatie een voordeel voor de onderneming beredeneren.
	3	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Algemene beredeneervaardigheden. Je kon uit de tekst halen dat de werkgever de transitievergoeding moet betalen. Vervolgens kon je beredeneren dat een werkgever nu sneller iemand zou kunnen ontslaan.
2	4	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Tijdens de uitleg 'Lenen/Hypotheek' zijn de plichten van de huurder van een huis besproken. Daarnaast zijn ook de kenmerken van een hypothecaire lening besproken. Deze informatie kon je gebruiken om deze vraag te beantwoorden.
	5	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het 'Stappenplan examensom' is besproken dat het belangrijk is om het woordje 'per' in de tekst te markeren. Aan dit woordje kon je zien dat je het brutoloon om kon rekenen van 40 naar 32 uur per week en vervolgens naar een heel jaar. Hiermee kon je het eerste punt scoren. Vervolgens kon je de uitleg 'Procenten' gebruiken. Daarin is besproken dat na de woorden 'van de/het' altijd het getal komt dat 'de 100%' is. Hieraan kon je zien dat de eindejaarsuitkering en de vakantietoelage beiden als percentage van het bruto jaarloon genomen konden worden. Hiermee kon je het tweede punt scoren.
	3	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Algemene lees- en rekenvaardigheden. Door nauwkeurig informatiebron 1 te lezen kon je vinden dat je het gemiddelde resultaat na belasting van de afgelopen 3 jaar nodig had om Floors jaarinkomen te berekenen. Ook kon je in informatiebron 1 vinden dat het gezamenlijk toetsinkomen wordt berekend door het laagste inkomen voor 70% mee te laten tellen. Ten slotte kon je in de tekst vinden dat de overige inkomsten bestonden uit de alimentatie van Robin. Met deze informatie kon je de laatste punten scoren.
	6	2	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Algemene lees- en rekenvaardigheden. Door nauwkeurig informatiebron 1 te lezen kon je vinden hoe je de maximale hoogte van de hypotheek kon berekenen. Hiervoor had je jouw eigen antwoord van vraag 5 nodig. In het 'Stappenplan examensom' is behandeld dat je woorden uit je einddoel ook in jouw eigen antwoorden kan markeren.
	7	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Procenten' staat dat na de woorden 'van de' altijd het bedrag komt dat 'de 100%' is. Aan deze woorden kon je zien welke bedragen je nodig had om de gevraagde kosten mee uit te rekenen. Hierna kon je deze bedragen zoeken en markeren in de tekst, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'.

	8	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Procenten' staat dat na de woorden 'van de' altijd het bedrag komt dat 'de 100%' is. Aan deze woorden kon je zien hoe je de beschikbare liquide middelen van Floor kon berekenen. Om het tweede punt te scoren kon je vervolgens een conclusie geven, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'. In het 'Stappenplan examensom' is daarnaast besproken dat je woorden uit je einddoel ook in jouw eigen antwoorden kan markeren. Dit kon je bij deze opgave gebruiken, want je had jouw eigen antwoord op vraag 7 nodig om een conclusie te trekken.
	9	2	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? Tijdens de uitleg 'Personeelsbeleid' is het verschil tussen een arbeidsovereenkomst voor bepaalde en onbepaalde tijd behandeld. De extra denkstap die je hier zelf kon zetten, was het bedenken dat een overeenkomst voor onbepaalde tijd meer zekerheid voor de geldgever verschaft. Op deze manier kon je het eerste punt scoren. Vervolgens kon je gebruik maken van de uitleg 'Rechtsvormen'. Hierin is namelijk besproken dat bij een eenmanszaak de inkomsten van de eigenaar afhangen van de winst van de onderneming. Met deze informatie kon je het tweede punt scoren.
	10	5	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Tijdens de uitleg 'Lenen/Hypotheek' is behandeld hoe je de interest, de aflossing, het belastingvoordeel en de netto-uitgaven (na belastingvoordeel) berekent. Hier heb je tijdens de cursus ook mee kunnen oefenen, bijvoorbeeld bij opgave 244. Deze berekeningen leverden de eerste vier punten op. Om ook het laatste punt te scoren kon je een conclusie trekken, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'.
3	11	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Tijdens de uitleg 'Ondernemen' is behandeld in welke situatie een surseance van betaling wordt verleend aan een onderneming. Met deze informatie kon je antwoord geven op de vraag.
	12	1	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In het 'Stappenplan examensom' is besproken dat je woorden uit je einddoel ook in jouw eigen antwoorden kan markeren. Dit kon je helpen om in de tekst te vinden dat het Griekse hotel alleen via 'De Zonnige Kant' gasten krijgt. De extra denkstap die je hier zelf kon zetten, was het bedenken dat deze instroom van gasten stopt bij een faillissement van 'De Zonnige Kant'.
	13	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Lenen/Hypotheek' is besproken dat er bij een hypothecaire lening altijd sprake is van een onderpand. Daarnaast is besproken dat de geldgever (de hypotheekverstrekker) het recht van hypotheek heeft. Deze informatie kon je gebruiken om de vraag te beantwoorden.
	14	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Rechtsvormen' is besproken dat een bv een 'rechtspersoon' is. Daarnaast is ook de betekenis van het begrip 'rechtspersoon' behandeld. Deze informatie kon je gebruiken om de vraag te beantwoorden.
4	15	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Tijdens de uitleg 'Financiële verslaggeving' is aan de hand van het 'Stappenplan debiteuren/crediteuren' besproken hoe je de ontvangsten uit verkopen kan berekenen. Je hebt hier tijdens de cursus ook mee kunnen oefenen, bijvoorbeeld bij opgave 144 en 151. Deze aanpak kon je bij deze opgave gebruiken om alle punten te scoren.
	16	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het 'Stappenplan examensom' is besproken dat je woorden uit je einddoel ook in jouw eigen antwoorden kan markeren. Door dit zorgvuldig te doen, kon je vinden dat de verzekeringspremie jaarlijks op 1 februari vooruit werd betaald. Het kon hier helpen om een tijdlijn te maken, zoals besproken is in de uitleg 'Financiële verslaggeving'. Aan die tijdlijn kon je aflezen dat de vooruitbetaalde premie op 31 maart nog betrekking heeft op 10 maanden.

	17	4	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je de uitleg 'Financiële verslaggeving' gebruiken. Hierin is behandeld hoe je de liquide middelen op de eindbalans kan berekenen als je de liquide middelen van de beginbalans hebt gekregen. Om het eerste punt te pakken, had je jouw eigen antwoord nodig op vraag 15. In het 'Stappenplan examensom' is besproken dat je woorden uit je einddoel ook in jouw eigen antwoorden kan markeren. Vervolgens kon je nauwkeurig de opsomming aan het begin van opgave 4 lezen, zodat je de verzekeringspremie en overige uitgaven kon berekenen. Hiermee kon je het tweede punt pakken. Daarnaast had je ook de uitgaven door inkoop (aan crediteuren) nodig. Om deze te berekenen kon je gebruik maken van het 'Stappenplan debiteuren/crediteuren' uit de uitleg 'Financiële verslaggeving'. Hier heb je tijdens de cursus mee kunnen oefenen, bijvoorbeeld bij opgave 151. Deze berekening leverde het derde punt op. Tot slot was het belangrijk om nauwkeurig je einddoel te markeren in de vraag, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'. Hieraan kon je namelijk zien dat de grootte van de post 'bank' wordt gevraagd. Terwijl de formules voor de liquide middelen op de eindbalans de waarde van de kas en de bank samen geeft. Om zeker te zijn van het laatste punt, kon je de vraag LEUC beantwoorden, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'.
	18	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze vraag was het van belang om nauwkeurig het einddoel in de vraag te markeren, zoals is besproken in het 'Stappenplan examensom'. Hierdoor kon je zien dat je de verkopen en inkopen uit het eerste kwartaal van 2021 nodig had. Deze gegevens kon je vervolgens gebruiken om antwoord te geven op de vraag.
5	19	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het deel 'Schenken & erven' uit de uitleg 'Financiële zelfredzaamheid' is besproken wat de verschillende manieren van het aanvaarden van een erfenis inhouden. Deze informatie kon je gebruiken om de vraag te beantwoorden.
	20	1	IV	Niet voorgekomen op de cursus: Hoe je iemand als erfgenaam aan kan wijzen is tijdens de cursus niet aan bod gekomen, omdat dit grotebakstof is.
	21	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Algemene leesvaardigheden. In de tekst staat dat het bedrag op de spaarrekening wordt geschonken ná het betalen van de erfbelasting. Hierdoor kon je beredeneren dat de schenking kleiner wordt bij het indirect ontvangen van de erfenis door de stichting.
	22	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze vraag was het van belang om nauwkeurig het einddoel in de vraag te markeren, zoals is besproken in het 'Stappenplan examensom'. Hierdoor kon je vinden dat de schulden aan de energiemaatschappij alleen de maand maart betroffen. Om de schulden aan de zorgverzekeraar te vinden, kon je de voetnoot uit informatiebron 5 gebruiken. In het 'Stappenplan examensom' is ook het belang van het nauwkeurig lezen van voetnoten besproken. Met deze gegevens kon je vraag volledig beantwoorden.
	23	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Met dit soort opgaven heb je kunnen oefenen na de uitleg 'Financiële zelfredzaamheid', bijvoorbeeld bij opgave 125. Je had hier ook jouw eigen antwoord op vraag 22 nodig. In het 'Stappenplan examensom' is besproken dat je woorden uit je einddoel ook in jouw eigen antwoorden kan markeren. Op deze manier kon je de vraag volledig beantwoorden.

	24	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Om deze vraag te beantwoorden, had je jouw eigen antwoorden nodig van vraag 23. In het 'Stappenplan examensom' is besproken dat je woorden uit je einddoel ook in jouw eigen antwoorden kan markeren. De eerste twee punten kon je scoren door het stappenplan uit het stukje 'Schenken & erven' van de uitleg 'Financiële zelfredzaamheid' te gebruiken. Hier heb je tijdens de cursus mee kunnen oefenen, bijvoorbeeld bij opgave 125 en 131. Het laatste punt kon je scoren door nauwkeurig de tekst boven de vraag te lezen, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'. In dat stukje tekst stond namelijk hoe je de grootte van de schenking aan de stichting kon berekenen.
6	25	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? De 4 P's van de marketingmix zijn besproken tijdens de uitleg 'Marketing' in het stukje 'Marketingmix'. Je hebt hier ook mee kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 286. Met deze informatie kon je vraag volledig beantwoorden.
	26	1	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In de uitleg 'Marketing' is in het stukje 'Marketingmix' besproken wat het voordeel is van sponsoring voor een onderneming. De extra denkstap die je hier zelf kon zetten, was het bedenken dat door een grotere naamsbekendheid van Hema de afzet van Jumbo ook kan stijgen.
	27	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Tijdens de uitleg 'Marketing' is in het stukje 'Marketingmix' besproken wat het verschil is tussen een 'push-' en een 'pullstrategie'. In de uitleg staat bij beide strategieën een voorbeeld. Daarnaast heb je met dit verschil kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 304 of 308. met deze informatie kon je de vraag volledig beantwoorden.
		59		

verdeling per categorie:

categorie	aantal punten	percentage
I	9	15%
II	42	71%
III	4	7%
IV	4	7%
	59	100%

In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus opgedane kennis & vaardigheden?

Dit gold voor: 93% van de vragen (namelijk categorie I, II en III).

Bijlage 1: Toelichting categorieën

Categorie I: Algemene (niet vak gerelateerde) kennis & vaardigheden

Dit betreft de volgende vragen: vragen waarbij een beroep wordt gedaan op algemene kennis & vaardigheden. Dit zijn kennis & vaardigheden die niet zijn opgenomen in de eindtermen in de syllabus.

Categorie II: alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen die letterlijk voorkomen in de uitleg (in de uitleg of in een klassikaal voorbeeld);
- Vragen die letterlijk met een stappenplan op te lossen zijn;
- Vragen die vergelijkbaar zijn met opgaven uit de opgavenbundel die vrijwel altijd worden opgegeven door de hoofddocent;
- Theorievragen die niet worden behandeld op de cursus, maar die we je van tevoren via de vakkenpagina geadviseerd hebben te leren (uit bijv. Samengevat);
- Vragen die vergelijkbaar zijn met vragen uit de voorbereidende opgaven.

Categorie III: een-stapje-extra-vraag

Dit betreffen vragen waarbij je, de naam zegt het al, een stapje extra moet zetten. Oftewel: je moest je kennis en vaardigheden behandeld tijdens de cursus combineren met een stukje 'inzicht'. Bijvoorbeeld:

- Je moet net even buiten het stappenplan om denken;
- Je moet informatie uit de tekst halen om een bepaalde variabele voor een formule of berekening uit te rekenen.

Categorie IV: niet voorgekomen op de cursus

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen over grotebakstof (examenstof die niet behandeld is tijdens de cursus). De stof is niet voorkomen in de standaard opgegeven opgaven, de voorbereidende opgaven of opgegeven stof op de vakkenpagina.
- Vragen waarvan je redelijkerwijs niet kon vaststellen dat het om een op de cursus behandeld concept in een andere context gaat.